

KOWANY (23) *part praet pass pf i impf*

impf (5) [w znac. **1.a.**], pozostałe *pf*,

-o- (6), -ó- (1) *ZawJeft*; a jasne.

sg *m N* kowany (1). $\diamond$ *A* kowany (1). $\diamond$ *I* kowanym (1). $\diamond$ *f N* kowaną (4). $\diamond$ *A* kowaną (2). $\diamond$ *n G* kowan(e)go (1). $\diamond$ *pl G* kowanych (3). $\diamond$ *D* kowanym (1). $\diamond$ *A m an* kowan(e) (2). *subst* kowan(e) (1). $\diamond$ *L* kowanych (3).

Sł stp s.v, kować, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Wykuty młotem z rozżarzonego metalu, klepany, nie lany; productilis Vulg; ductilis Cn (10) : *Spiewaycie Pánu [...] Ná trábách z blách kowáných [in tubis ductilibus] y w głofie kornetu rogowego. Leop Ps 97/6, Ex 25/18; weźmi téz odemnie, Nie zbroie kowaną w Lemnie, Albo tarcz nieprzełomioną, Od Cyklopów vrobioną: Lecz Proporzec pięknie tkány KochProp 5.*

Wyrażenie: »blach kowany« = zbroja (1): I przepędził ji [oszczep] przez tarcz i przez blach kowany KochMon 31.

W przen [z czego] (1) : Toć ieft zbroiá poćiwego/ Rycerzá Krześcijánłkiego. Tá zbroiá s cnoty kowaná/ Ma być wiará hártowaná/ Stałością wyhecowaná/ Nádzieią polorowaná. RejZwierc 254.

a. O monetach; malleatus Cn (5) : *BielSat L4v; BielSjem 28; Przez rády pánów Rad monétá nie ma bydz kowaná [moneta ne cudatur JanStat 371]. SarnStat 406.*

W charakterystycznych połączeniach: moneta kowana(-e) (3), pieniądze (2).

Szereg: »bity i kowany« (2): áby żaden nád wolą nálzę pod znákiem nálzym piéniędzy bitych y kowáných nie vżywał [ne ... nummos cuderint, his utatur JanStat 379] SarnStat 409 [idem] 1131.

2. Wykuty, wyrzeźbiony z kamienia (2) : *miáfto proporcá/ łukniá łzáchowáná Záviesmy/ á ná grobie gęś twárdo kowaná: A to żeby mógl każdy/ kto tędy pobieży/ Domyślić fię zárázem/ że tu gąłká leży. KochFr 130.*

kowany z czego (1): Bóg nie ieft z drzewá rzezány/ Ani z mármóru kówány. ZawJeft 15.

3. Okuty, obity metalem (2) : *KlonFlis C3v; [gospodarz] Záfunał w kowáných drzwiách dębowe zapory. KlonWor 24.*

4. Podkuty (9) :

a. O koniach; clavatus Cn (2) :

W przeciwstawieniu: »kowany ... bosy« (1): Turcy/ ktemu wielkie czoło vczynili y konie mieli kowane/ nie mogli ich nálzy przełomić s trochá lidí/ ktemu bofe konie mieli á była wielką gołoledź BielKron 424.

Wyrażenie: »kowany ostro« (1): [Wołoski] gotował fie s łwymi ludźmi ná Podole/ rofkazawłzy by káždy konie kowane oftro miał dla gołoledzi. BielKron 424.

b. O obuwiu; calcaementum clavis confixum Cn (7) : *BielKron 465; RejZwierc [207], [207]v; StryjWjaz A4; on idzie z łkofá [!] ná rámienu/ w kowáných wieyłkich trzewikách SkarŻyw 212; Wádzić nálz bót kowány/ rzezáné trzewiki/ Zkąd nas błazny názywał/ y krzcíłz nas Stánczyki. PudłFr 53; CiekPotr)?(3.*

Synonimy: 1.a. bit, prasowany.

Cf KOWAĆ, KUTY

